

Diversitat cultural i escoltisme.

Pedagogia i treball social.

Laura Coma Sala

Resum: L'objectiu de l'article és reflexionar sobre la presència de la persones amb diversitat cultural a les entitats escoltes de Catalunya, per tal de poder millorar un projecte en marxa com és l'Agrupament escolta i Guia Collformic (AEIG Collformic) que duu a terme l'activitat al barri del Remei de Vic. S'expliquen diferents reptes que es poden trobar les entitats que accepten la diversitat cultural present en el nostre territori i es conclou que les entitats d'educació en el lleure els hi cal un canvi per poder afrontar aquesta diversitat.

Conceptes: educació en el lleure, escoltisme, diversitat cultural, barri, treball comunitari, educació social, Scout.

Resumen: El objetivo del artículo es reflexionar entorno a la presencia de personas con diversidad cultural que participan de las entidades scouts de Catalunya, por tal de mejorar un proyecto en marcha como es l'AEIG Collformic que tiene su actividad en el barrio del Remei de Vic. Se cuentan distintos retos que se pueden encontrar las entidades que acepten esta diversidad cultural que tenemos en nuestro territorio i se llega a la conclusión que hace falta un cambio a las entidades de educación del tiempo libre para poder encarar esta diversidad.

Conceptos: educación del tiempo libre, scout, movimiento scout, diversidad cultural, barrio, trabajo comunitario, educación social

Abstract: The main goal of the disertation is to reflect about the presence of the cultural diversity in the Escoltes de Catalunya entities in order to improve an Agrupament Escolta that is already runnings in Barri del Remei area (Vic, Catalonia). The disertation explains a serie of examples that could be founded in all the entities that have accepted the diversity as a real fact in the society. Finally, the reserach concludes with a few recomendations about how should be focused the change in order to approach the cultural diversity.

Key words: Education, free time, scoutism, cultural diversity, outlying district, comunity work, social education, Scout

Introducció:

L'objectiu de l'article és reflexionar sobre la presència de la diversitat cultural a les entitats d'educació en el lleure de Catalunya, amb la finalitat d'aplicar millores a un projecte en marxa com és l'AEIG Collformic, que duu a terme la seva activitat al barri del Remei de Vic. L'article presenta l'explicació de la creació d'aquest agrupament i l'entorn on s'ubica i les experiències prèvies d'educació intercultural a Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi de Catalunya (MEGSJC). Finalment l'article presenta una reflexió i valoració sobre la feina feta a l'Agrupament al barri del Remei i els diferents reptes que ens hem trobat en el desenvolupament de la nostra tasca i finalment les millores que aplicaria en aquest agrupament.

Contextualització:

Característiques del barri i de l'Agrupament:

L'Agrupament Escolta i Guia Collformic (AEIG Collformic), objecte d'aquest article, està situat al barri del Pla del Remei de la ciutat de Vic. El barri del Pla del Remei és un dels barris de Catalunya on des de fa anys es manifesta un procés de transformació social, urbanístic i de creixement demogràfic produït en gran mesura pels moviments migratoris. Segons dades de l'Ajuntament de Vic, dels 5795 habitants que hi ha al barri; 3.878 habitants són nascuts a l'Estat Espanyol i 1.917 nascuts fora de l'Estat. Un 33% de les persones que viuen al barri són de països majoritàriament extracomunitari. Aquesta proporció creix quan parlem de la població dels 'Habitatges Montseny', un bloc de vivendes de protecció oficial, on viuen la major part d'habitants d'origen immigrant i on trobem el centre cívic que acull l'activitat de l'Agrupament Escolta i Guia Collformic (AEIG Collformic). Tot i que, des de fa dos anys, degut en part a la crisi econòmica, hi ha hagut una pèrdua de població, el percentatge de persones immigrades al barri és de 7 punts per sobre que a la resta de la ciutat; que se situa al voltant de un 26%. Tot i la pèrdua de població el percentatge de població de procedència estrangera en els Habitatges Montseny segueix sent superior al 40%. Els països de on majoritàriament prové la població estrangera

al barri del Remei, són: Marroc (584h); Ghana (366h); Índia (190h), Equador (153h), Nigèria (140h), i la Xina (108h); de la resta de països (376h).¹

Aquestes dades mostren que el Remei és un barri amb una gran diversitat cultural. Tal i com diu el document del Pla de Desenvolupament comunitari del Remei, "és realment important treballar des de una perspectiva de treball intercultural, on es fomentin espais de trobada i convivència i la creació de xarxes i suport mutu" (2012, 5) al barri.

Pel que fa a les dades de població per edats, trobem un barri on hi ha gent molt gran, però on també la població jove es força nombrosa, especialment la franja de 0 a 15 anys. Així tenim per una banda població sobre envellida, i d'altra banda població molt jove, que "no té prou espais ni recursos de suport per a donar resposta a les mancances en relació a reforç escolar i suport a l'estudi, així com espais i activitats de lleure. I en la franja adolescent de més formació i suport en orientació laboral" (2012, 2)

Des del Pla de Desenvolupament Comunitari del Remei, des d'ara PDC, com ja s'ha dit anteriorment es veu com una mancança el fet que no hi hagi cap recurs de lleure pels infants i joves del barri durant els caps de setmana, aquest fet fa que aquests nens i nenes estiguin al carrer, sense cap control i vulnerables a qualsevol situació de risc. Cap aquesta línia és cap on tira un dels projectes del Pla de Desenvolupament Comunitari del Remei de l'any 2013: crear un agrupament escolta o un esplai al barri. Tal i com diu Armengol a *Tangram*, "cada cop més es reconeix el lleure com un espai educatiu i es valoren les iniciatives que fan que esdevingui una possibilitat per al creixement de les persones. En aquest sentit, l'esplai i l'escoltisme es valoren i es consideren opcions recomanables per a tots els nois i noies, però no podem oblidar que són opcions a prendre per part dels nois i noies i per part de les seves famílies i, en tant que opcions, són voluntàries" (2003, 15). L'esplai i l'escoltisme també poden donar resposta a molts dels interessos que poden manifestar els nens i nenes, "és bo que aquestes respostes siguin prou obertes i adaptables per ajustar-se a les característiques concretes de cada grup" (2003, 15). Seguint el

¹ Per saber més sobre les característiques del barri veure: "Diagnosi sobre la situació de la població en risc d'exclusió social a Vic", Diputació de Barcelona. (Març del 2013)

que diu Armengol, a l'hora d'obrir l'Agrupament teníem molt clar que ningú es podia sentir desplaçat o rebutjat per l'Agrupament, siguin les persones que el formen o també l'entitat a la qual formaria part, per això és " molt important que el clima d'acolliment i respecte a tothom sigui òptim" (2003, 15), per evitar el fet que algú es pugui sentir rebutjat.

Per a poder portar a terme el projecte vam designar dues fases: la primera és la d'obertura i difusió de l'activitat de l'Agrupament, l'objectiu general que ens vam plantejar en aquesta fase va ser el de "promocionar la pedagogia escolta a col·lectius vulnerables de la ciutat de Vic". Per a poder-ho fer ens vam marcar unes línies de treball: com a professionals del camp social ens vam plantejar quina podia ser la resposta dels infants i les famílies del barri, per això vam dur a terme una investigació qualitativa, és a dir, vam passar a ser educadors de carrer durant tres tardes per d'aquesta manera començar a crear vincle amb els infants i joves i també donar-nos a conèixer. La segona fase la denominarem activitat pròpia de l'Agrupament, és a dir, un cop l'Agrupament queda obert, el treball que fem amb els infants i les famílies des de la pedagogia escolta i finalment el treball que fem també amb la resta de l'associació de Minyons, Escoltes i Guies, a espais generals o propis de les demarcacions com son les ponències fetes a la Demarcació Nord Occidental (Terres de Lleida) sobre inclusió social als caus, a les formacions de caps, és a dir, les formacions que fan gairebé tots els caps de primer any per introduir-se a l'escoltisme i a la seva pedagogia, la Taula Rodona de la Demarcació de l'Alt Ter que també anava sobre inclusió social i finalment la ponència feta a la Formació de Responsables Associatius (FORA) d'Estiu.

FASE 1: OBERTURA I DIFUSIÓ DE L'AGRUPAMENT:

Per tal d'obrir l'Agrupament es va contactar amb l'equip de la Demarcació de l'Alt Ter que són els referents de Minyons, Escoltes i Guies a les comarques d'Osona, el Ripollès i la Cerdanya. Així doncs l'equip de demarcació, la tècnica del PDC i la directora del CEIP La Sínia comencen a parlar sobre com s'ha d'obrir aquest agrupament i es decideix que primer hi ha d'haver voluntaris que siguin els futurs caps (monitors) de l'agrupament. Es comença a fer difusió a través de les dinamitzadores comunitàries presents al barri i es troba un grup

de joves interessat en formar part del projecte, després d'unes quantes reunions d'organització i planificació es porten a terme els jocs de cucanya de la Festa Major del barri, activitat que impulsa l'associació de veïns amb la col·laboració del Pla de Barris. L'equip de caps, que estava format per sis persones voluntàries van portar a terme tres tardes de jocs al carrer amb l'objectiu de donar-se a conèixer als infants i joves del barri i a les famílies i analitzar si hi hauria resposta per part de la població amb l'obertura de l'Agrupament. Per la seva banda, l'equip de demarcació també defensava l'obertura d'aquest agrupament ja que així hi hauria un altre grup vinculat a Minyons a la ciutat i també seria una manera de desencallar les llistes d'espera que arrossegueu els altres dos agrupaments presents a la ciutat: l'AEIG Tsunami i l'AEIG Guillem de Montrodon.

En aquest procés d'obertura i també en els passos previs hi va col·laborar el CEIP La Sínia, una de les escoles del barri que també és la que suporta el tant per cent més elevat dels infants i joves de famílies migrades que viuen a la ciutat de Vic i concretament al barri del Remei i dels Habitatges Montseny.

Després de les tardes de jocs al carrer, el grup de joves voluntaris va decidir engegar els passos per tal d'obrir l'Agrupament: ens vam constituir com a Agrupament, ens vam afiliar a MEGSJC i vam passar a ser un dels nou agrupaments que formen actualment la Demarcació de l'Alt Ter: AEIG Arrels (Manlleu), AEIG Vándals (Campdevàrol), AEIG Comte Jofre Verge de Rocaprevera (Torelló), AEIG Mestral (Sant Pere de Torelló), AEIG Rocaguinarda (Taradell), AEIG Ce Jove (Seva) i finalment els tres agrupaments de Vic, AEIG Tsunami, AEIG Guillem de Montrodon i AEIG Collformic.

Així doncs, el dia 13 d'Octubre del 2013 s'obre l'Agrupament i el primer cap de setmana de novembre es fan les inscripcions, actualment som 46 persones que formem l'Agrupament Escolta i Guia Collformic, sumant infants i caps.

FASE 2: ACTIVITAT DE L'AGRUPAMENT:

Seguint amb el que diu Armengol a *tangram*, la diversitat dels nois i noies que trobem en el nostre Agrupament no és només cultural sinó que també a part de "les diferències més visibles o caracteritzades socialment hi ha la singularitat de

cada persona, manifestada des del seu naixement i desenvolupada al llarg de tota la vida, fruit de la combinació i interacció sempre indeterminada i constant dels factors biològics i ambientals que conflueixen en el creixement i en el desenvolupament personal” (2003, 20)

Creiem que és important tenir bona relació amb el nostre entorn, per això participem en algunes de les entitats del nostre entorn, en els plenis del PDC del Remei, on estem planificant els projectes del 2014. També participem al consell de Joves de la Ciutat de Vic, des d'on s'organitzen activitats conjuntes. Creiem que aquesta bona relació amb l'entorn és clau en el desenvolupament de l'activitat de l'Agrupament, ja que l'AEIG Collformic va néixer del treball en xarxa entre diferents serveis i institucions i és aquest treball en xarxa el que dona qualitat a l'agrupament. Per això un dels objectius que ens hem plantejat com a equip de caps actuals de l'agrupament és el de vetllar per la participació a les entitats del barri i de la ciutat.

Segons la guia d'immigració i lleure de Sinergia, s'ha de vetllar perquè “els joves d'origen extracomunitari participin en les entitats i associacions ja existents, i evitar així la creació de noves estructures i la constitució de grups excloents segons el criteri de pertinença i la identitat cultural” (2002,8), com a Agrupament no excloem a ningú, creiem que l'escoltisme ha de ser obert a tothom. A l'obertura de l'Agrupament vam plantejar-nos el fet possible que el cau fos un altre espai de segregació de la població d'origen immigrant fet que volíem evitar, per això una de les línies de treball que es plantejaven en el projecte era el de crear una xarxa d'intercanvi de famílies entre les entitats de lleure presents a la ciutat de Vic. Aquest objectiu però no ha tirat endavant ja que falta voluntat per part de les altres entitats. Crec que la diversitat s'ha d'acceptar amb una actitud serena, ja que cau rere cau com a educadors i animadors d'un grup d'infants ens plantejem “una mena de negociació informal entre allò que hem planejat i la resposta que dona el grup i cadascun dels nois i noies, que ens pot obligar a canviar determinades activitats, que ens farà variar la programació i que, fins i tot, ens pot fer replantejar l'encert de formular determinats objectius” (2002, 9). Aquesta afirmació que trobem en la guia d'immigració i lleure, defensa l'actitud que hem tingut a l'hora de replantejar-nos l'Agrupament, ja que és un procés de canvi constant.

Antecedents a Minyons, Escoltes i Guies de Catalunya:

Pel que fa a l'experiència de Minyons Escoltes i Guies abans que es comencés a implantar el projecte Calidoscopi podem parlar de diferents projectes que van durar mínim dos anys de mitjana. Miquel Angel Essomba, doctor en pedagogia i professor del Departament de Pedagogia Aplicada de la Universitat Autònoma de Barcelona. Ha estat vinculat a diverses entitats de la societat civil catalana, entre elles Minyons Escoltes i Guies de Catalunya, la Fundació Jaume Bofill o Òmnium Cultural, i treballa com a expert consultor en matèria d'educació i diversitat cultural en diverses institucions internacionals com el Consell d'Europa. En una entrevista personal realitzada el 25 d'Abril del 2014, m'ha explicat algun dels projectes que es van portar a terme als anys 90.

Troblem doncs la creació d'un agrupament a Tarragona dirigit a infants i joves d'ètnia gitana, experiències amb la comunitat senegalesa a Premià de Mar i altres experiències amb joves com ara una trobada de Ràngers i Noies Guia (nois i noies de 11 a 13 anys) amb l'associació Bayt-Al-Taqafa amb nens marroquins per fomentar la coneixença. Lligat a experiències per fomentar la coneixença també trobem diferents intercanvis realitzats a la demarcació de Baix Llobregat, Garraf i Alt Penedès entre les unitats de Trucs i joves procedents de Costa d'Ivori. Finalment, l'any 2000, Can Cadena, l'oficina de serveis generals es va convertir en casa d'acollida per 15 sense papers provinents de Nigèria, aquests van participar a les formacions generals i als comissariats generals. Després d'aquestes experiències es crea l'equip Finestra, encarregat de vetllar per l'interculturalitat a Minyons, Escoltes i Guies.

Projecte calidoscopi

A nivell nacional, l'any 2000 es va iniciar una iniciativa conjunta entre la Fundació Jaume Bofill i la Secretaria General de Joventut anomenada: *Calidoscopi –pla d'actuació per a la interculturalitat en el lleure*. Es van plantejar quatre objectius:

- sensibilitzar les famílies immigrades sobre els beneficis de l'educació en el lleure,

- promoure la participació dels infants i dels adolescents d'origen immigrant en els espais d'educació en el lleure,
- promoure la formació dels educadors en la lògica de la interculturalitat,
- impulsar la coordinació entre els moviments d'educació en el lleure i les associacions d'immigrants.

Una de les línies d'actuació d'aquest projecte va ser el de crear projectes pilot a diferents municipis de Catalunya: Manlleu, Mataró, Olesa de Montserrat, Salt i Girona. Aquests projectes van permetre analitzar diferents models d'intervenció socioeducativa tenint en compte les necessitats, tant dels col·lectius d'immigrants, com de les entitats d'educació en el lleure. Els resultats obtinguts d'aquests projectes ens han permès veure antecedents del nostre agrupament d'aquesta manera ens hem pogut anticipar a diferents problemes que poden sorgir durant el curs de l'Agrupament, preparar la reunió de pares i també millorar el treball en xarxa amb l'administració local: l'Ajuntament i també els serveis socials de la ciutat de Vic.

Reptes en l'escoltisme i la diversitat cultural

Partint de l'experiència que he tingut sent cap d'agrupament a l'AEIG Collformic puc parlar dels diferents reptes que et pots trobar a l'hora de promocionar la pedagogia escolta en col·lectius vulnerables o en situació de risc. El primer gran repte que ens vam trobar a l'hora d'obrir un espai d'educació en el lleure al barri va ser el de decidir la naturalesa del projecte, és a dir, si seria un cau o un esplai. Per tal de poder-ho decidir es va contactar amb les dues entitats de més influència a la ciutat de Vic, que són el Moviment Infantil i Juvenil d'Acció Catòlica (MIJAC) i Minyons Escoltes i Guies de Catalunya (MEGC). Finalment es va decidir afiliar-se a MEGSJC degut al fet que el MIJAC té una vessant més catòlica i per tant es va creure que si ens etiquetàvem en una religió en concret podríem excloure famílies afins a un altre religió. Per poder-ho solucionar es va creure que l'Agrupament havia de ser un espai neutre, és a dir, on cadascú visqués la seva fe i es respectessin les conviccions dels altres.

Aquest primer repte que ens vam trobar l'hem traspassat a formacions i espais generals per tal de poder debatre i arribar a un posicionament clar com a

Agrupament. Creiem que l'escoltisme ha de ser obert a tothom qui vulgui ser escolta. Aquest posicionament que hem agafat és compartit amb els scouts de Suècia que han editat una guia sobre diversitat cultural i escoltisme anomenada "Them'n us a toolkit on diversity in Scouting".

" The goal of Scouting is to help young people become responsible citizens. This is our way of contributing to the development of society. Scouting was born in 1907 and its first camp had boys from different parts of society participating.

Already there was focus on diversity and an idea of letting the English society of that time be represented. Since then Scouting has spread all over the world and has members from all cultures and ethnic groups. When we meet at various Scout events the world over, we do it with respect for each other's differences – e.g. ethnicity and religion." (2007, 2)

El fet que en el nostre Agrupament trobem una gran diversitat cultural també ens ha fet plantejar alguns dels conceptes escoltes com ara l'espiritualitat. Aquesta l'entendem sense cap vessant religiosa, és a dir, ens centrem en fomentar l'esperit crític dels nostres infants i joves i acompanyar-los en el procés d'esdevenir ciutadans cívics, compromesos i crítics. Tal i com diu Miquel Angel Essomba, a el "*codi obert, programari lliure per a caps*", l'escoltisme ha de ser un espai per fer créixer la dimensió espiritual de la persona, és a dir, un "espai per afavorir l'estructuració de les pròpies actituds i valors, en un marc obert i flexible, de trobada entre les diferents expressions i sensibilitats espirituals que permet el progrés personal i el compromís comunitari". (2008, 30)

A nivell català, existeixen altres associacions d'escoltisme com son ara Acció Escolta i Escoltes Catalans, aquests junt amb Minyons Escoltes i Guies estan immersos en el procés de creació d'una única associació catalana d'escoltisme i guiatge. Personalment crec que amb aquesta creació hi haurà un canvi de visió de l'espiritualitat. El fet d'entendre l'espiritualitat des d'una vessant més religiosa fa que s'excloquin la resta de col·lectius que no son de la mateixa religió, aquest fet pot canviar i seguir la tendència francesa. A França trobem

cinc associacions d'escoltisme separades pel seu culte: catòlics, protestants, laïcs, musulmans i jueus. Com a membre de l'escoltisme català crec que no hauríem de tirar per aquesta tendència i aconseguir que en una mateixa associació estiguin representades les diferents cultures presents al territori. Com a Agrupament entenem que la cultura es manifesta en els gestos més senzills de la vida quotidiana. Les cultures són heterogènies internament, és a dir, les persones que formen part d'una cultura també són diferents entre elles, per tant creiem que les cultures poden ser canviants i dinàmiques. Així doncs creiem en la definició d'educació intercultural que trobem en el "*tangram*", partim del fet que "la formació de la identitat dels individus es basa en el reconeixement de la diferència" i aprofitem aquesta diferència i la pluralitat cultural com una gran oportunitat per "crear espais d'intercanvi i d'enriquiment mutu entre les persones, per tal de poder tenir una bona convivència i interacció en una societat plural" (2003, 40), com és la societat en la qual vivim. Així doncs entenem l'educació intercultural com un espai canviant, adaptat a les persones que en formen part i amb l'objectiu de canviar coses en el barri on porta a terme l'activitat l'Agrupament.

També ens hem trobat dificultats a l'hora de fer entendre l'importància de l'educació en el lleure a les famílies d'origen immigrant, en molts dels seus països aquest fet no es contempla i per tant els hi costa entendre que unes persones dediquin el seu temps de manera voluntària a educar els seus fills i filles. També els hi ha costat entendre que el lleure sigui voluntari, és a dir, no obliguem a ningú a estar a l'Agrupament, però el que si demanen és un compromís durant tot l'any a assistir a les activitats de l'Agrupament. Un altre dels reptes que ens hem trobat, lligat a la relació amb les famílies és el fet que moltes no es poden permetre els costos que porta que el seu fill estigui a un cau o en un esplai. Així doncs com a equip de caps hem demanat una subvenció, que ens ha estat concedida per a donar suport a aquelles famílies que es comprometen a accedir al sistema de serveis socials per tal que puguin assistir a totes les activitats de l'Agrupament. Hem iniciat un treball en xarxa amb serveis socials per tal de detectar quines de les famílies que atenem necessiten aquesta ajuda.

Seguint les línies que trobem en la "guia pràctica sobre immigració i lleure", també hem iniciat comunicacions amb associacions d'immigrants presents en el nostre territori, aquest fet ens ha permès poder anar a parlar amb els representants dels sikhs de Vic per tal que entenguessin el fet que una membre de la seva comunitat volia accedir al projecte essent cap de l'Agrupament. Per a poder acostar-nos a les famílies, hem treballat coordinadament amb la responsable del PDC del Remei, la directora de l'escola i les dinamitzadores comunitàries, fet que creiem que ens ha facilitat arribar a famílies que nosaltres sols no hi haguéssim arribat (famílies que porten molts anys vivint aquí però no es relacionen amb altres persones que no siguin de la seva cultura). Creiem que sense l'ajut d'aquest coneixement tècnic trobaríem moltes dificultats a l'hora de realitzar la nostra tasca. En aquest coneixement tècnic a més s'hi afegeix el temps que porten treballant al barri, cosa que ha fet que les famílies tinguin vincles amb les persones que han tirat endavant el projecte.

Per a poder tenir una relació de qualitat amb les famílies també hem cregut convenient tenir caps, és a dir, joves i/o adults que siguin de la mateixa cultura que els nens que podem trobar en el nostre entorn. Aquest fet ajuda a que les famílies accedeixin al recurs.

Segons Armengol, a *Tangram*, "un dels trets de l'escoltisme i l'esplai a Catalunya ha estat la capacitat de donar respostes pedagògiques a les necessitats socials que s'ha trobat plantejades en cada moment històric" (2003, 13), crec que l'escoltisme no ha estat capaç de donar respostes al moment de crisi econòmica i social que estem patint, crisi que al seu temps els que la pateixen més són els col·lectius vulnerables: famílies amb pocs ingressos, famílies nombroses, etc... a més en el cas del nostre Agrupament s'afegeix el fet que també tenen el seu origen en un altre país. Crec que si que hi ha hagut experiències prèvies d'educació intercultural a Minyons i a Catalunya però aquestes han quedat en el record. Penso que en el moment de crisi econòmica que estem patint és quan les entitats d'educació en el lleure han de procurar atendre al màxim de famílies possible i també facilitar l'accés a tothom qui vulgui participar d'una d'aquestes entitats.

La presència de famílies amb orígens diferents no està representat a tots els Agrupaments, ho he pogut comprovar participant a la Formació de Responsables Associatius (FORA) de Minyons en la que vam explicar l'experiència de l'Agrupament i també vam poder reflexionar sobre el fet que és molt important que l'entorn on vivim estigui representat a l'Agrupament, és a dir, que hi hagi diversitat en els nostres Agrupaments. D'aquesta manera podrem promocionar la pedagogia escolta amb més persones i també podrem vetllar perquè s'assoleixi un dels objectius que persegueix la pedagogia escolta que és la d'ajudar a que els infants i joves siguin agents de transformació social.

Pel que fa als caps, persones voluntàries que dediquen el seu temps, han de ser persones amb motivació pel projecte i també cal un compromís per part d'aquests. Durant la taula de "inclusió de la diversitat als agrupaments" de la Demarcació de l'Alt Ter, realitzada el Febrer, vaig poder sentir l'experiència que havia tingut l' AEIG Tsunami en quan a promocionar la pedagogia escolta amb infants i famílies d'origen immigrant. Segons l'Eva i la Núria, "l'experiència va ser enriquidora però no va sortir del tot bé. Es va contactar amb serveis socials i ens van derivar una família de xinesos, aquests acabaven d'arribar i no parlaven l'idioma. Els serveis socials ens van facilitar una traductora però quan aquesta va deixar de venir, els nens van aguantar un parell de dissabtes i van plegar". L'error d'aquesta experiència en part es deu al fet que l'equip de caps d'aquell moment no estava motivat amb el projecte, van ser l'equip de caps d'una branca (grup d'edat) que van decidir participar del projecte Calidoscopi sense el recolzament actiu de la resta de l'equip de caps. Traslladant aquest fet a l'AEIG Collformic crec que tenim un equip de caps molt motivat amb el projecte i amb la naturalesa d'aquest, que és el de crear un espai d'educació en el lleure a un barri amb una gran diversitat cultural.

L'obertura de l'Agrupament també m'ha portat a reflexionar sobre com és que l'entorn no està representat dins els Agrupaments. Aquests han esdevingut un espai dedicat a una classe social en concret: mitjana i alta, fet que fa que les famílies de classe baixa ho vegin lluny i inaccessible. Crec que una de les mancances que ha tingut Minyons ha sigut el fet de la difusió dels agrupaments als barris on es situa la diversitat cultural, és a dir, difondre la tasca de l'Agrupament als barris per d'aquesta manera contactar directament amb les

persones. Moltes vegades es fan activitats al carrer, però crec que ens hem de preguntar si realment són activitats al carrer o activitats amb el grup de nens que ja està vinculat als Agrupaments. Un dels objectius que ens vam plantejar com a equip de caps va ser aquest, el de arribar directament a les famílies del barri per explicar la nostra tasca, així doncs, com ja s'ha explicat, abans de l'obertura de l'agrupament ens vam dedicar a anar a jugar a les places amb els infants i joves que ja hi eren per poder difondre la futura tasca de l'Agrupament.

Conclusions

Amb la redacció de l'article i la recerca de bibliografia sobre la diversitat cultural i l'educació en el lleure he pogut arribar a diferents conclusions. La primera és l'importància de l'accessibilitat i l'obertura de l'Agrupament, tal i com diu Armengol a *tangram* "no s'haurien de crear projectes nous" (2003, 48) en el cas de l'AEIG Collformic però crec que era necessari ja que no hi havia cap entitat que es dediqués a l'educació en el lleure al barri, els altres dos agrupaments, el MIJAC i l'esplai tenen la seva activitat a altres barris de Vic. Penso que potser també hi ha una espècie de por a conviure amb la diversitat cultural i més tenir gent de diferent procedència en els nostres agrupaments. Trobo molt encertada la frase d'Armengol a *Tangram*: "No és cap fracàs que hi hagi nois i noies que optin per no participar en les entitats de lleure educatiu; el fracàs seria que alguns no arribessin a tenir l'opció d'optar, per desconeixement de les ofertes, pel fet de ser poc accessibles o assequibles a tothom o de ser, o poder sentir-se rebutjats d'alguna manera" (2003, 17). Malauradament, aquest fet no és així, ja que la majoria de famílies extracomunitàries no coneixen les entitats d'educació en el lleure presents a la ciutat. Així doncs, actualment tenim una educació en lleure centrada en unes classes socials determinades, aquest fet fa que també ja siguin les famílies d'aquesta classe social les que s'acostin a les entitats d'educació en el lleure. Cal un canvi de mentalitat i anar a buscar aquestes famílies de primera o segona generació d'immigrants, per d'aquesta manera començar a construir una nova societat i contribuir al missatge que Lord Baden Powell va deixar a els escoltes i guies de tot el món "deixar el món millor de com l'hem trobat".

Amb l'experiència de l'AEIG Collformic puc dir que no és fàcil afrontar els reptes que es creen en un espai de participació de diferents persones amb procedències culturals diferents. Els moviments d'educació en el lleure haurien d'"estar propers i atents a la realitat; posar-se sempre al servei dels nois i noies que s'acosten, o a qui ens acostem nosaltres; restar oberts al canvi i amb capacitat d'adaptació, i treballar compromesos socialment i arrelats al territori". També crec molt important que l'entorn on duem a terme la nostra tasca estigui representat dins l'Agrupament. "La immigració fa créixer la diversitat dels nois i noies amb els quals treballem, però no més, ni d'una manera més problemàtica, que altres factors de diversitat presents entre les persones que ja coneixem" (2003, 52), el canvi que cal en les entitats d'educació en el lleure no s'ha de veure com una barrera o que ens tiri enrere aquest fet sinó que s'ha de veure com una oportunitat per rebutjar la desigualtat present en la nostra societat, que moltes vegades pot afectar els drets i deures de les persones. Per això cal passar a veure que "totes les persones son iguals en valor i dignitat però que cada persona és única i irrepetible i, per tant, diferent de la resta" (2003, 52) cal, per tant acceptar aquesta diversitat.

La segona conclusió a la que he arribat és el fet que les entitats d'educació en el lleure, haurien de tenir el suport per part de l'administració per portar a terme projectes de diversitat cultural, en el cas del nostre Agrupament, com ja s'ha dit, neix del treball en xarxa que van realitzar diferents agents, però també un dels fets que dona més qualitat a l'Agrupament, és que surt per cobrir una mancança que hi havia en aquest barri, un barri acostumat a treballar de manera comunitària per i per al barri. Un altre dels punts forts que crec que tenim com a Agrupament és la relació amb l'escola, la majoria dels infants que participen a l'Agrupament també van al CEIP La Sínia. Aquest fet fa que es pugui fer un millor seguiment de l'evolució de l'Infant i també ajuda a solucionar possibles problemes que es puguin tenir amb les famílies: respectar les dates de pagament de quotes, motivar a les famílies a assistir a l'Agrupament, etc. Lligat a aquest fet del treball en xarxa, trobo molt important el fet que les entitats d'educació en el lleure estiguin en contacte amb el sistema de serveis socials. Tots aquests agents ajuden a que l'Agrupament tiri endavant i també ajuden de manera emocional a no sentir-se sol.

Finalment, l'última conclusió a la que he arribat és relacionada amb els infants. Malgrat que el discurs que es fa servir a les entitats d'educació en el lleure de ser oberts i que no sempre es pot donar satisfacció a totes les expectatives, és a dir, hi haurà determinats nois i noies que tinguin afeccions diferents i molt focalitzades, un clar exemple és l'esport. Hi haurà nens que en comptes d'anar a un esplai o un agrupament, participaran en un equip de futbol o altres que per determinades circumstàncies o per diferents motivacions personals no voldran participar de l'activitat d'una entitat d'educació en el lleure. Crec que no hem de veure aquest fet com un fracàs, s'hauria d'esbrinar si la decisió de l'infant o jove és una decisió prou lliure i personal. Penso que és molt important eliminar les barreres, ja siguin ocultes o inconscients a la seva participació satisfactòria en aquestes entitats. Participar en una entitat d'educació en el lleure comporta molts beneficis, tan personals com col·lectiu, acceptar i viure amb normalitat la diversitat present en el nostre entorn és "una fantàstica oportunitat d'enriquiment en les relacions humanes i en totes les dimensions de la cultura per a tots les infants i adolescents i en molts aspectes de la vida de la nostra entitat de lleure. Esdevenim persones a través de la vida en societat i del contacte directe i les relacions cara a cara amb els altres; la possibilitat de relacionar-se amb persones que, per uns motius ben diversos, poden tenir vivències, percepcions, formes d'expressió diferents de les pròpies és una font d'experiència que es converteix en una valuosa oportunitat per créixer en un univers més ampli i desenvolupar millor la pròpia personalitat" de cada un dels nostres infants. Tots els beneficis educatius de participar en entitats d'educació en el lleure no són fàcils de trobar en altres alternatives, però això no exclou que des de la família, des de l'escola i des d'altres entitats o activitats de lleure no es pugui suplir aquesta tasca educativa.

Crec que gràcies a l'escoltisme he canviat moltes coses de la meua vida, el fet de ser educadora en un àmbit no formal també em va fer decantar a triar la meua professió que és la d'educadora social. Amb el projecte de l'Agrupament puc dir que m'ha ajudat molt la formació que he rebut a la universitat ja que m'ha permès analitzar l'entorn, entendre els serveis i centres amb els que ens relacionem com a entitat i també m'ha donat eines per a poder desenvolupar un treball comunitari des de l'Agrupament. Com a cap d'agrupament, és a dir la

directora de l'Agrupament, la carrera també m'ha ajudat a l'hora d'organitzar els diferents aspectes: relació amb les famílies, amb l'equip de caps, amb els infants, les relacions entre les unitats i finalment com ja he dit abans sobretot a relacionar-me amb els diferents serveis i l'administració. Cal dir que les persones que estem davant del projecte tenim formació universitària en el camp social, ja que actualment l'equip d'agrupament, que és el que coordina i supervisa les activitats de l'Agrupament esta format per dues educadores socials i una psicòloga.

Bibliografia

Abdelouahed, M'hamed., Argemí, Roser., Broto, Sandra., Cham, Babou., Essomba, Miquel Angel., Quer, Joan. (2002) *immigració i lleure: orientacions per a l'acció* (1 edició), Barcelona, Sinergia, guies pràctiques.

Armengol, Carles i comissió assessora (2003). *Tangram: set elements per fer esplai i escoltisme des de la interculturalitat* (1 edició), Barcelona, Generalitat de Catalunya, Secretaria General de Joventut.

Essomba Gelabert, Miquel Angel (2008). *Codi obert: programari lliure per a caps*, Valldoreix, Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi de Catalunya.

Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi de Catalunya (2003). *Parlem-ne: reptes de la interculturalitat*, (1 edició), Valldoreix, Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi de Catalunya.

Pla de Desenvolupament Comunitari del Remei: document de treball. (2012).
Vic

Svenska Scoutradet (2007). *Themn'us. A toolkit on diversity in Scouting*" (Stockholm). Scouterna.

Linguamon casa de les llengües, Calidoscopi pla per a la interculturalitat en el lleure. Recuperat 6 de Juny de 2014, des de http://www10.gencat.net/pres_casa_llengues/AppJava/frontend/llengues_bp_print.jsp?id=204&idioma=1